

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים בא.

עין משפט
נר מצוה

קלה א מיי' מיי' מיי' מהל'
מחזות הלכה ה:
א ב מיי' פ"א מהלכות
מחזות הלכה טו י סתם
לאין עו' טו"ש"ע א"ח"מ ס"י
מנח סעף א:
ב ג מיי' פ"ב ג' ע"ה הלכה
י"א טו"ש"ע א"ח"מ ס"י
מנח סעף ב:
ג ד מיי' ט"ז ע"ה הלכה
י"א טו"ש"ע א"ח"מ ס"י
מנח ס"א ט"ז מנח סעף
ז:

רבינו חננאל

זהו שאמר אין הכרעת
שלישי מברעת. ושמועה זו
בהגדול זוטא. (ופירק')
[פ"ק ראשית הגז תניא
ר' ישמעאל בר' יוסי אומר
משום אביו ארבע, שאמר
וארבע צאן תחת השמה.
תניא אמר רבי אלמלא
דבריהם דברי תורה ודברי
ברבי דברי קבלה, אנו דברי
ברבי שומעין, וכל שכן
שדבריהם דברי קבלה
ודברי ברבי תורה, והאמר
מן אין הכרעת
שלישית מברעת, אמר ר'
יוחנן מפי שמועה אמרה
מפי חגי זכריה ומלאכי.
ורבינו האי ר' יוחנן אומר
בקבלה כי אינה הכרעת
אלא בזמן ששנים חלוקים
ואחד מברעי כחד מהן
שנמצאו שנים ואחד
מברעי והלכה כרביים. אבל
בזמן שאמר חצי דברי זה
וחצי דברי זה אין זה
מכריע, טעם שלישי הוא.
לפיכך נשמר ר'
ישמעאל בבית תעשה
זילוף כב"ה, בשרה
תתפזר הכל כב"ש, אמרו
לו הכרעה שלישיה היא זו
ואין הכרעה שלישיה
מברעת. ושמועה זו
בהגדול זוטא כמות שהיא
(ועוד) אמר
ר' יוסי בר חיינא מחלוקת
שנפלה לפחות ממאה
חולין, דקא פסדי להו
להולין לגמרי, אבל נפלה
לכמה כמות חולין דלא
קא פסדי להו לחולין, דהא
תורה לברבי הכל עולה
בתרומה ואל יטמאנה
בדו, ותניא נמי הכי, דתניא
חבית ששברה בת
העלינה ותחתיה מאה
חולין טמאין, מודה ר'
ישמעאל לר' יהושע שאם
יכול להציל רביעית
בטורה יציל ואם לאו תרד
ותטמא ואל יטמאנה בדו.
ומקשינן וואו ר' יהושע
הוא דתני אף יטמא בדו,
והוא היה צריך עשוי
להתוות לר' אליעזר שלא
יטמא בדו, והכי קתני דר'
אליעזר הוא שמודה לר'
יהושע, ואמר ר' פפא
אפיק ואימא מודה ר'
אליעזר לר' יהושע רב
הונא בריה דרב יהושע
ואמר לר' תפיד,
הכא בבא להציל רביעית
בטורה כבלי שגבו טמא
ותוכו טהור, מהו דתימא
גור ר' אליעזר להציל בכלי
שבט טמא, כי התייה דתנן

אין הכרעת שלישיה מברעת. פ"ה הואיל ולא הזכירו בית
שמאי ובית הלל בית ושדה א"כ טעמא אחרינא הוא ולא
משום תקלה ולר"י נראה אע"ג דטעמא דבית שמאי משום תקלה
לא חשיב הכרעה לפי שלא גילו הרשונים דעתא לחלק בין בית

לשדה שלא הזכירו דברייהם אחד בית
ואחד שדה י וכן פ"ה לעיל וגי' ר"ג
לאו מכריע הוא והיה לקולי מטלגיות
בין מן המוכן ובין שלא מן המוכן
טמא דברי ר"א ר' יהושע וז' אומר זין
מן המוכן ובין שלא מן המוכן טמא
ר"ע אומר מן המוכן טמא שלא מן
המוכן טמא וחשיב ליה צפ' כירה (שם)
ז: ושם הכרעה שהרי גילו ר' אליעזר
ור' יהושע דשיך לחלק בין מן המוכן
ובין שלא מן המוכן והיה דפ' כידע
מזרכין (בבבא מ"ג): ודקאמר ד"ש
מזרכים על השמן וקאמר ר"ג אני
אכרע שמן זכינו לריוח וזכינו לסיכוי
הדס לריוח זכינו לסיכוי לא זכינו
וקאמר רבי יוחנן הלכה כדברי
המכריע לאו משום דמכריע גמור
הוא אלא מפרש ויזמן טעם לדכרו
ותדע דאי מכריע הוא למה הוצרך
לפסוק הלכה כמותו הא כבר חז"ר
יוחנן צפיק כירה הלכה כדברי
המכריע וק"ק לפי זה דלכא מהי
אירא הכרעה שלישיה שאין הכרעה
תיפוק ליה דהכרעת תלמיד לאו
הכרעה היא^א דלאמר צפ' כירה
(שם ז:): ארצי עקיפת ור"ח פ' י
הכרעת שלישיה דור שלישי דיינו
הכרעת תלמיד דלאמר צפ' כירה:)

הדרן עלך אור לארבעה עשר
כל שעה ששמותר לאכול מאכיל לבהמה
לחיה ולעופות ומוכר לנכרי
ומותר בהנאתו עבר זמנו אסור בהנאתו ולא
יס'ק בו תנור וכירים^א ר' יהודה אומר אין
ביעור חמין אלא שריפה והכמים אומרים
^באף מפרר וזורת לרוח או מטיל לים: **גמ'** כל
שעה שמותר לאכול מאכיל הא כל שעה
שאינו מותר לאכול אינו מאכיל לימא מתני'
דלא בר' יהודה דאי ר' יהודה הא איכא חמש
דאינו אוכל ומאכיל^א דתנן ר' מאיר אומר
אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש רבי
יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל
חמש ושורפין בתחלת שש ואלא מאיר
היא כל שעה ששמותר לאכול מאכיל
כל שעה שאוכל מאכיל מיבעי ליה אמר
רבה בר עולא מתניתין רבן גמליאל היא
^אדתנן רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל
ארבע תרומה כל חמש ושורפין בתחלת שש
והכי קאמר כל שעה שמותר לאכול כהן
בתרומה ישראל מאכיל חולין לבהמה לחיה
ולעופות למה לי למיתנא בהמה למה לי
למיתנא חיה צריכא דאי תנא בהמה דאי
משיירא חזי לה אבל חיה דאי משיירא
קמצנעא לה אימא לא ואי תנא חיה משום
דאי משיירא מיהת מצנעא אבל בהמה זימנין
דמשיירא ולא מסיק אדעתיה וקאי עליה בכל
יראה ובבל ימצא אימא לא צריכא עופות ל"^א
אידי דתנא בהמה וחיה תנא נמי עופות:
ומוכרו לנכרי: פשימא לאפוקי מהאי תנא
^בדתניא ב"ש אומרים לא ימוכר אדם חמצו
לנכרי אי"כ יודע בו שיכלה קודם פסח וב"ה
אומרים וכל שעה שמותר לאכול מותר למכור

אין הכרעה שלישיה מברעת. דעת שלישיה היא זו שצית שמאי
ובית הלל לא הזכירו לנלות דעתם דניהו חיישינן לתקלה כלל
דאי הוה אמרו הכי ד"ש אומרים בין צבית בין צדשה (ה) חבל
תשפך וצ"ה אומרים בין צבית בין צדשה תיעשה זילוף וחתה צא

אין הכרעת שלישיה מברעת אמר ר' יוסי בר'
חנינא מ"מחלוקת שנפלה לפחות ממאה סאה
חולין טמאין אבל נפלה למאה חולין טמאין
דברי הכל תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד
תניא נמי הכי חבית שנשברה בגת העליונה
ותחתיה מאה חולין טמאין מודה רבי אליעזר
לרבי יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית
בטורה יציל ואם לאו תרד ותטמא ואל
יטמאנה ביד האי מודה רבי אליעזר לרבי
יהושע מודה רבי יהושע לר' אליעזר מיבעי
ליה אמר רבא איפוך רב הונא בריה דרב
יהושע אמר לעולם לא תיפוך הכא כמאי
עסקינן בבלי שתוכו טהור וגבו טמא מהו
דתימא ניגזור דילמא נגע גבו בתרומה קמ"ל:

הדרן עלך אור לארבעה עשר
כל שעה ששמותר לאכול מאכיל לבהמה
לחיה ולעופות ומוכר לנכרי
ומותר בהנאתו עבר זמנו אסור בהנאתו ולא
יס'ק בו תנור וכירים^א ר' יהודה אומר אין
ביעור חמין אלא שריפה והכמים אומרים
^באף מפרר וזורת לרוח או מטיל לים: **גמ'** כל
שעה שמותר לאכול מאכיל הא כל שעה
שאינו מותר לאכול אינו מאכיל לימא מתני'
דלא בר' יהודה דאי ר' יהודה הא איכא חמש
דאינו אוכל ומאכיל^א דתנן ר' מאיר אומר
אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש רבי
יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל
חמש ושורפין בתחלת שש ואלא מאיר
היא כל שעה ששמותר לאכול מאכיל
כל שעה שאוכל מאכיל מיבעי ליה אמר
רבה בר עולא מתניתין רבן גמליאל היא
^אדתנן רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל
ארבע תרומה כל חמש ושורפין בתחלת שש
והכי קאמר כל שעה שמותר לאכול כהן
בתרומה ישראל מאכיל חולין לבהמה לחיה
ולעופות למה לי למיתנא בהמה למה לי
למיתנא חיה צריכא דאי תנא בהמה דאי
משיירא חזי לה אבל חיה דאי משיירא
קמצנעא לה אימא לא ואי תנא חיה משום
דאי משיירא מיהת מצנעא אבל בהמה זימנין
דמשיירא ולא מסיק אדעתיה וקאי עליה בכל
יראה ובבל ימצא אימא לא צריכא עופות ל"^א
אידי דתנא בהמה וחיה תנא נמי עופות:
ומוכרו לנכרי: פשימא לאפוקי מהאי תנא
^בדתניא ב"ש אומרים לא ימוכר אדם חמצו
לנכרי אי"כ יודע בו שיכלה קודם פסח וב"ה
אומרים וכל שעה שמותר לאכול מותר למכור

(א) שנת לג. מיר נג.
חולין קלי. ב"ק קמ"ו.
(ב) לעיל ג. א. ע. המורה
לה. (לעיל י: לקמן מ: א.)
(ד) נכרז אלפס ובהר"ש
לחא מלה אף ועין מנ"א
רש סימן סמ"ח: (ה) לעיל
ד: י"א: (ו) (לעיל ג.
(ז) (לעיל י"א: ח) שם
י"ח; ט) [מקנת רש"ש].
(ח) כולם פ"ה מ"ו,
(ט) [ע"ב: ח] כ"פ נהי
דעב נבל ימלא בבל יראה
לא עבד, ח) כ"פ: ח' לגערי,
(י) [ע"ב: ח] ב"ס [וע"ב:
אריכות כמו ב"ק קמ"ו.
ד"ה הכרעה],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אין הכרעת
וה' בין צדשה השפך
חבל וצ"ה:

גליון הש"ס

בתום' ליבא. אף לא פ'
הפסקא. ע"י מיר דף ז'
ע"ז מ"ה למא:

מוסף תוספות

א. שיש שום סברא. מוס'
הר"ש. ב. דאו טוה
משמע שיש קצת סברא
לחלק אלא אינו נראה להם
לחלק הלכן המכריע
שחלק הלכה כמותו והם
החולקים עצמם היה קצת
בדעתם לחלק. שם.
ג. פלוגתא דר"מ ר' יוסי
יודע דאובלין לה ארבע.
ד. שלא גילו
הראשונים דעתם לחלוק
תורמה לחולין. שם.
ה. כפיין המכריע סבור
של חולקין, דכל שלא
אמרה בפניהם לא מקריא
הכרעה. ח' יר'ן.
ו. לבי"ש ולב"ה. מוס'
ר"פ. דר' יוסי אבוי ר'
ישמעאל היה דור ג'
לרביז שהיה מתלמידי
בית הלל. מוס' הר"ש.
ז. (י) [י]אם אימא שטורי
בבלי טמין מאי קא פריך
ויבטלה מה מועיל ביטול
זה למה עעבר כבר. שם.
ח. [ד]הכא בחתול ויהי
בת תרבות דלא מצנעה
אלא בתוך הבית ובקני
ווית. מכריס מלואו. לפי
שנתונת לה לאכול כל
שבעה. מוס' הר"ש.
ט. דלא בת תרבות היא.
מכריס מלואו.

מוסף רש"י

אין הכרעה שלישיה
מברעת. טעם עלמא ד
אמר ולא דכרי אתה מהן.
שפטיה לא הכירו בית
ושדה, והכי דמי הכרעה
כגון אי הוה מיי צ"ש שיש
נעמלח צבית בין צבית
משפך הכל וצ"ה אומרים
בין צבית ובין צדשה מותר
זילוף, ר' ישמעאל אומר
טמא צדשה משפך הכל
צבית תעשה זילוף, ודעמא

ארכילין כל חמש ושורפין בתחלת שש. ולא ימתן עד מהלג שבע שהיא אסור מן התורה, לפי שהיא טועה בשעה (ועל
ד) ואע"ג דכל שעה ששית מדאורייתא שריא, מור רבנן עלה דילמא עמי וסבור עמי ושמיהו שיהא טמא, אבל למחשת לא
טמי למימר על שבשעת המשימת ומהו (לעיל ד'). ר' יהודה אומר. טועה חסד יצטרך להפקח מן העיריה
ויר ולא יזכר אלא ולמעלה (לעיל ד'). וירוחק כל חמשת. לא אובלין כל חמש, ולומר אין צריך לשוק ולמחשת הוא
לבהמתו כל חמש, אבל לא אובלין כל חמש. דעתי וסבור עמי ושמיהו שיהא טמא, אבל שיהא טמא וירוחק מן העיריה
שמותר אס אמר לאכול מאכיל זה האסור לאכול (לעיל ג'). תרומה כל חמש. דלא צריך להפקד קדשים צדיקים כל
ז' ז' ז'

כלי שנטמא אחריו במשקה, תוכו ואוגונו ואזנו וידיו טהורין, מהו דתימא גור ר' אליעזר דלאמ אינו למענן בגבו בתרומה
ויטמאה, קמיל מודה ר' אליעזר שמציל רביעית בטורה כבלי שתוכו טהור ובגבו טמא, ולא חייש ר' אליעזר דלאמ נגע
בגבו שהוא טמא ונמצא כאלו מטמא התרומה בידים. הדרן עלך אור לארבעה עשר
כל שעה שמותר לאכול מאכיל לבהמה ולחיה וכו', מתני' דלא בר' יהודה, דאי ר' יהודה, ה' תנן ר' יהודה אומר אוכלין כל
ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש, והא איכא שעה חמישית שהוא אינו אוכל ומאכיל לבהמה ומותר בהנאתו,
אלא מאיר ר' מאיר היא, דתניו אוכלין כל חמש, אי הכי כל שעה שאוכלין מאכיל מבעי ליה למתנא, ולא עמדה לו אז ולא
זו, ואוקמינן ל"ג דתניו בפרקין קמא, ר"ג אומר חולין נאכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש, והכי קתני
כל שעה שכהן מותר לאכול תרומה מאכיל ישראל חולין לבהמה ולחיה כו'. ומוכרו לנכרי ששיטא. כלומר מאה חולין קמינן
ומותר בהנאתו, מוכרו לנכרי רומא אתא. ואוקמינן לאפוקי מהני תנאי. דתניא בסוף פ' יציאות השבת. כי אומרים לא
ימוכרו אדם חמצו לגוי אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח, ב"ה אומר ל"ה שעה ששומר אומרו מותר למכור.

ב שעה. עבר זמנו אסור
בהנאה. ואסור למכור ואם
דמיו דתנן צפ"ב דקדושין (דף טו):

מכרו וקידש צדמיהו מקודש:
לימא מתניתין דלא בר' יהודה.
^אחף לפי המסקנה לא חייב
כר' יהודה אלף כי קאמר לימא
מתני' דלא בר' יהודה אלף כר'
מאיר ומסיק דכר' מאיר נמי לא חייב:
ואין אשמעינן חיה משום דמצנעא
לה, ואין עובר משום כל

יעמין דכל יעמין נפקא לן מלא
ימצא ואין וכן מצינו כיון שאין ידוע
היכן הוא וכן משמע בפ"ק (דף ו')
דפריך וכו' משכח לה ליענות
משמע דכל כמה דלא משכח לה
עבר צבל יראה' הק' רש"י הכי
שרי להאכיל לחיה שדרכה להטמין
הא תנן בפ"ק (דף טו): מה שמשמר
יעמון צניעא כדי שלא טמול
חולדה צנינו ויהא לריך דנדיק
אחריו וכ"ש שאסור ליתן צפניהס
יש לחלק בין חיה לחולדה המגדלים
צנתיס דהיא לא מצנעא כולי האי^א כמו
חולדה הטומנת צפורים וצדקתין^ב:

וקא"י ע"ה בב' וראה. פ"ה אס לא ציטלו והוא הדין דהוא
מצי למימר דילמא חיי למיכל מיניה:

רבי
כלי שנטמא אחריו במשקה, תוכו ואוגונו ואזנו וידיו טהורין, מהו דתימא גור ר' אליעזר דלאמ אינו למענן בגבו בתרומה
ויטמאה, קמיל מודה ר' אליעזר שמציל רביעית בטורה כבלי שתוכו טהור ובגבו טמא, ולא חייש ר' אליעזר דלאמ נגע
בגבו שהוא טמא ונמצא כאלו מטמא התרומה בידים. הדרן עלך אור לארבעה עשר
כל שעה שמותר לאכול מאכיל לבהמה ולחיה וכו', מתני' דלא בר' יהודה, דאי ר' יהודה, ה' תנן ר' יהודה אומר אוכלין כל
ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש, והא איכא שעה חמישית שהוא אינו אוכל ומאכיל לבהמה ומותר בהנאתו,
אלא מאיר ר' מאיר היא, דתניו אוכלין כל חמש, אי הכי כל שעה שאוכלין מאכיל מבעי ליה למתנא, ולא עמדה לו אז ולא
זו, ואוקמינן ל"ג דתניו בפרקין קמא, ר"ג אומר חולין נאכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש, והכי קתני
כל שעה שכהן מותר לאכול תרומה מאכיל ישראל חולין לבהמה ולחיה כו'. ומוכרו לנכרי ששיטא. כלומר מאה חולין קמינן
ומותר בהנאתו, מוכרו לנכרי רומא אתא. ואוקמינן לאפוקי מהני תנאי. דתניא בסוף פ' יציאות השבת. כי אומרים לא
ימוכרו אדם חמצו לגוי אלא אם כן יודע בו שיכלה קודם הפסח, ב"ה אומר ל"ה שעה ששומר אומרו מותר למכור.

שעה שאוכל מאכיל מיבעי ליה. ומותר משמע כל שעה
ז' ז' ז'